

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. IX-517 8, 11² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2461(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. kovo 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1163 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 8, 11² straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2461(2) (toliau – projektas) dėl šių priežasčių:

1. 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL 1994 L 365, p. 10) 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, „Kad pasiektų šioje direktyvoje nustatytus tikslus, valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad būtų įdiegtos sistemos, kurias taikant: a) panaudotos pakuotės ir (arba) pakuočių atliekos grąžinamos ir (arba) surenkamos iš vartotojų, kitų galutinių naudotojų ar atliekų srauto, kad jas būtų galima nukreipti į tinkamiausias atliekų tvarkymo operacijas; b) pakuotės ir (arba) surinktos pakuočių atliekos naudojamos, pakartotinai naudojamos ir perdirbamos“.

Dėl šių priežasčių, siekiant, kad užstato už daugkartines pakuotes ir užstato už vienkartinės pakuotes sistemos (toliau – užstato sistemos) būtų efektyvios, aplinkosauginiu ir socialiniu aspektu priimtinos, būtina užtikrinti pakankamą pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, ir jų atliekų priėmimo vietų tinklą visoje šalyje. Todėl turi būti užtikrintos gyventojams patogiai išdėstytos minėtose užstato sistemose dalyvaujančių daugkartinių pakuočių ir vienkartinių pakuočių atliekų (toliau – pakuotės, kurioms taikomas užstatas) atidavimo ir užstato susigrąžinimo vietos ne tik gyvenamosiose vietovėse, kuriose veikia didelis skaičius įvairaus dydžio parduotuvių, bet ir miesteliuose bei kaimuose.

2. Projekto 1 straipsnyje siūlomu teisiniu reguliavimu siekiamos numatyti lengvatos kaimo parduotuvėms iš esmės nustatytos 2019 m. gegužės 1 d. įsigaliojusių Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 8 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-681, kuris priimtas įvertinus tai, kad dauguma miestelių ir kaimų parduotuvių statytos pagal tipinius projektus, todėl jų bendras plotas vidutiniškai yra apie 60 kv. m. Pareigos priimti pakuotes, kurioms taikomas užstatas, panaikinimas visoms kaimo parduotuvėms išbalansuotų veikiančias užstato sistemas ir panaikintų kaimo vietovių gyventojams galimybę patogiai savo gyvenamoje vietovėje atiduoti pakuotes, kurioms taikomas užstatas, ir susigrąžinti užstatą.

3. Vertinant Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintus teisėkūros tikslingumo, proporcingumo ir efektyvumo principus, nėra pagrindimo, kodėl projekto 1 straipsnio 3 dalimi dėstomoje Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 8 straipsnio 4 dalyje kaimų ir miestelių vietovių atveju siūlomas 500 m atstumas, o miestuose - 150 m atstumas. Taip pat siūlomu teisiniu reguliavimu sudaromos prielaidos pakuočių pardavėjams piktnaudžiauti vykdant pareigą

organizuoti pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimą nurodytu atstumu, skirtingai matuojant reikiama atstumą iki artimiausios pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimo vietos ir vertinant, ar toks pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimas vykdomas laikantis projekto 1 straipsnio 3 dalyje dėstomos Įstatymo 8 straipsnio 4 dalies reikalavimų.

Be to, projekto 1 straipsnio 3 dalyje dėstoma Įstatymo 8 straipsnio 4 dalimi siūlomi pakeitimai neužtikrina ir nereglamentuoja, kaip priėmus siūlomus pakeitimus turėtų būti organizuojamas pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atidavimas / priėmimas ir užsto sugrąžinimas, nes nenumatyta prievolė pakuočių pardavėjams susitarti, kuris iš jų toje vietovėje vykdys pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atidavimą / priėmimą. Todėl atsirastų sąlygos pakuočių pardavėjams piktnaudžiauti skelbiant prekybos vietoje informaciją, kad pakuotes, kurioms taikomas užstatas, priima ir užstatą grąžina kitas pardavėjas, tačiau faktiškai nei vienas iš toje vietovėje esančių pakuočių pardavėjų nevykdytų pareigos iš vartotojų priimti pakuotes, kurioms taikomas užstatas, ir grąžinti užstatą.

Dėl projekte siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo būtų apribota vartotojų teisė pakuotes, kurioms taikomas užstatas, grąžinti patogiose vietose, nes grąžinti pakuotes, kurioms taikomas užstatas, ir atsiimti užstatą vartotojai turėtų ne jiems įprastoje artimiausioje parduotuvėje, o kitoje parduotuvėje, pavyzdžiui, esančioje kitame tos gyvenamosios vietovės gale, o kaimo parduotuvėse neorganizuojant pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimo, tos vietovės gyventojams, norintiems grąžinti tokias pakuotes ir atsiimti užstatą, gali tekti važiuoti į tokių pakuočių priėmimo vietas, esančias artimiausiame mieste, kuris gali būti nutolęs keliolikos ar keliasdešimt kilometrų atstumu.

Be to, siūlomu teisiniu reguliavimu numatoma teisė pakuočių pardavėjams pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimą vykdyti kitoje vietoje, nenumatant užsto grąžinimo vartotojams vykdymo mechanizmo pakuočių pardavėjams pasinaudojus šia teise.

Dėl to neabejotinai sumažėtų užsto sistemų patogumas vartotojui ir tai turėtų neigiamos įtakos užsto sistemų efektyvumui, nes susidarę nepatogumai demotyvuotų vartotojus grąžinti pakuotes, kurioms taikomas užstatas. Tokiu atveju nebūtų pasiektas siūlomo teisinio reguliavimo rezultatas – „pakuočių užsto sistema pirmiausia turi būti patogi vartotojams“ ir „surinkimo priemonių prieinamumas turi būti kuo platesnis“.

4. Vertinant Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintus teisėkūros tikslingumo ir efektyvumo principus, nėra pagrindimo, kodėl projekto 1 straipsnio 3 dalimi panaikinamos Įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatos, reglamentuojančios pakuočių pardavėjų pareigą pakuočių, kurioms taikomas užstatas, priėmimą ir užsto grąžinimą organizuoti prekybos vietose ar teritorijose arba arti jų, tačiau ne didesniu kaip 150 m atstumu nuo prekybos vietų, užtikrinant tokias pačias kaip prekybos vietų darbo valandas. Atsisakius šio įpareigojimo, būtų apribota vartotojų teisė jiems patogiu pardavėjų darbo laiku atiduoti pakuotes, kurioms taikomas užstatas, ir susigrąžinti užstatą. Dėl to neabejotinai sumažėtų užsto sistemų patogumas vartotojui ir tai turėtų neigiamos įtakos užsto sistemų efektyvumui.

5. Projekto 1 straipsnio 3 dalyje dėstomoje Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje siūlomas įtvirtinti teisinis reguliavimas iš esmės atkartoja / konkuruoja su Įstatymo 8 straipsnio 7 dalyje apibrėžtais reikalavimais pakuočių pardavėjams prekybos vietoje teikti rašytinę informaciją apie tai, kaip pakuočių vartotojai gali grąžinti pakuotes, kurioms taikomas užstatas.

6. Projekto 2 straipsnio 1 dalyje dėstomu Įstatymo 11² straipsnio 2 dalies 1 punktu siekiama nustatyti įpareigojimą užsto už vienkartinės pakuotes administratoriui skatinti, kad „kiekvieno kaimo seniūnijoje veiktų bent vienas automatizuoto (nedalyvaujant žmogui) vienkartinį pakuočių priėmimo bei užsto grąžinimo įrenginys“.

Siūlomu teisiniu reguliavimu automatinį priėmimą „kiekvieno kaimo seniūnijoje“ numatant tik vienkartinį pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atveju būtų nustatytos nelygiavertės užsto sistemų veikimo sąlygos bei kaimo gyventojams būtų apribota teisė

tokiomis pat sąlygomis kaip vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atveju grąžinti ir daugkartines pakuotes, kurioms taikomas užstatas.

Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, seniūnijos aptarnaujama teritorija yra savivaldybės teritorijos dalis, susidedanti iš gyvenamųjų vietovių ar dalies miesto teritorijos. Taigi, seniūnija gali apimti ir didesnę nei vieno kaimo teritoriją (pavyzdžiui, keleto kaimų, miestelių teritoriją).

7. Įstatymo 11² straipsnio 2 dalyje išvardintos aiškos užstato už vienkartinės pakuotes administratoriaus funkcijos, įskaitant pareigą aprūpinti pakuočių pardavėjus vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atliekoms priimti reikalingomis priemonėmis.

Projekto 2 straipsnio 1 dalyje dėstomo Įstatymo 11² straipsnio 2 dalies 1 punkto siūlomu teisiniu reguliavimu užstato už vienkartinės pakuotes administratorius neįpareigojamas užtikrinti, kad būtų įrengtas automatizuoto (nedalyvaujant žmogui) vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atliekų priėmimo ir užstato grąžinimo įrenginys. Siūlomu teisiniu reguliavimu užstato už vienkartinės pakuotes administratoriui suteikta teisė skatinti ir savo nuožiūra pasirinkti skatinimo priemones siekiant, kad „kiekvieno kaimo seniūnijos“ teritorijoje veiktų bent vienas automatizuoto (nedalyvaujant žmogui) vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atliekų priėmimo ir užstato grąžinimo įrenginys. Toks teisinis reguliavimas sudarytų galimybės piktnaudžiauti, kad toks skatinimas apsiribotų, pavyzdžiui, vien formaliu užstato už vienkartinės pakuotes administratoriaus kreipimusi į tos vietovės savivaldybės / seniūnijos administraciją siūlant jai pasirūpinti tokio įrenginio pastatymu. Todėl projektu siekiamas tikslas, kad „pakuočių užstato sistema pirmiausia turi būti patogi vartotojams“ ir „surinkimo priemonių prieinamumas turi būti kuo platesnis“, nebūtų pasiektas.

8. Projekto 2 straipsnio 2 dalyje dėstomu Įstatymo 11² straipsnio 3 dalies 2 punktu siūloma nustatyti asmenims, ketinantiems vykdyti užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriaus veiklą, naują įpareigojimą turėti susitarimus dėl aprūpinimo vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atliekoms priimti skirtomis priemonėmis (tarp jų ir priemonėmis, užtikrinančiomis automatizuotą (nedalyvaujant žmogui) tokių pakuočių atliekų priėmimą bei užstato grąžinimą) su kitų vietų, nenurodytų Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, valdytojais.

Pagal Įstatymo 8 straipsnio 2 dalį priimti vienkartinių pakuočių, kurioms taikomas užstatas, atliekas ir grąžinti užstatą įpareigoti vienkartinių pakuočių pardavėjai. Kiti subjektai, kurie nėra pakuočių pardavėjai, Įstatymu neįpareigoti vykdyti tokios pareigos. Projekte taip pat nenumatoma tokios pareigos vykdymas kitiems subjektams, kurie nėra pakuočių pardavėjai. Todėl nėra teisinio pagrindo nustatyti projekto 2 straipsnio 2 dalyje dėstomame Įstatymo 11² straipsnio 3 dalies 2 punkte siūlomą prievolę.

Be to, siūlymas sudaryti sutartis su „kitų vietų, nenurodytų šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, valdytojais“ neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinto teisėkūros aiškumo principo, nes siūlomi susitarimai turėtų būti sudaromi tik su aiškiai apibrėžtu subjektų ratu.

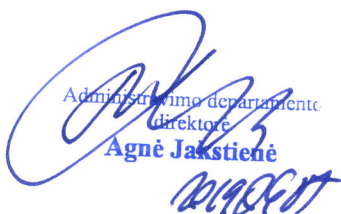
Naujas įpareigojimas sudaryti minėtus susitarimus taikytinas veiklą vykdančioms užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriams. O ne kaip traktuotina pagal siūlomas projekto 2 straipsnio 2 dalyje dėstomo Įstatymo 11² straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatas užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriaus veikla siekusiems užsiimti subjektams, kurie, vadovaujantis Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4¹, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 11¹, 11², 12¹, 12², 12³ straipsniais įstatymo Nr. XII-864 (reglamentavusio užstato už vienkartinės sistemos veikimo pradžia) 15 straipsnio 6 dalies nuostatomis, iki 2015 m. sausio 1 d. turėjo suderinti reikiamus dokumentus.

9. Projektu siūlomi neaktualios Įstatymo redakcijos pakeitimai.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Vijačka

Administravimo departamento
direktore
Agnė Jakstienė

Administravimo departamento
Organizacijos vystymo ir personalo
skyriaus vyriausioji specialistė
Regina Jurkonienė
2019-06-27